

plastic **A**natomy is the basis for drawing

Відчуття

світового часу

скоригувало моє бачення

для висвітлення теми

пластичної анатомії

Inner sense

of the world time

has changed my vision

to cover the idea

of plastic anatomy

Anatomy

A plastic
anatomy
is the basis
for drawing

plastic **A**natomy is the basis for drawing

Анатомія

пластична
анатомія –
основа
рисунка

Це видання висвітлює шлях
історичного розвитку
образотворчого мистецтва
і відтворює
культурний зв'язок сучасників
із своїми попередниками

This book covers the way
of historical development
of fine art and reproduces
cultural connection between
contemporaries and their
antecessors

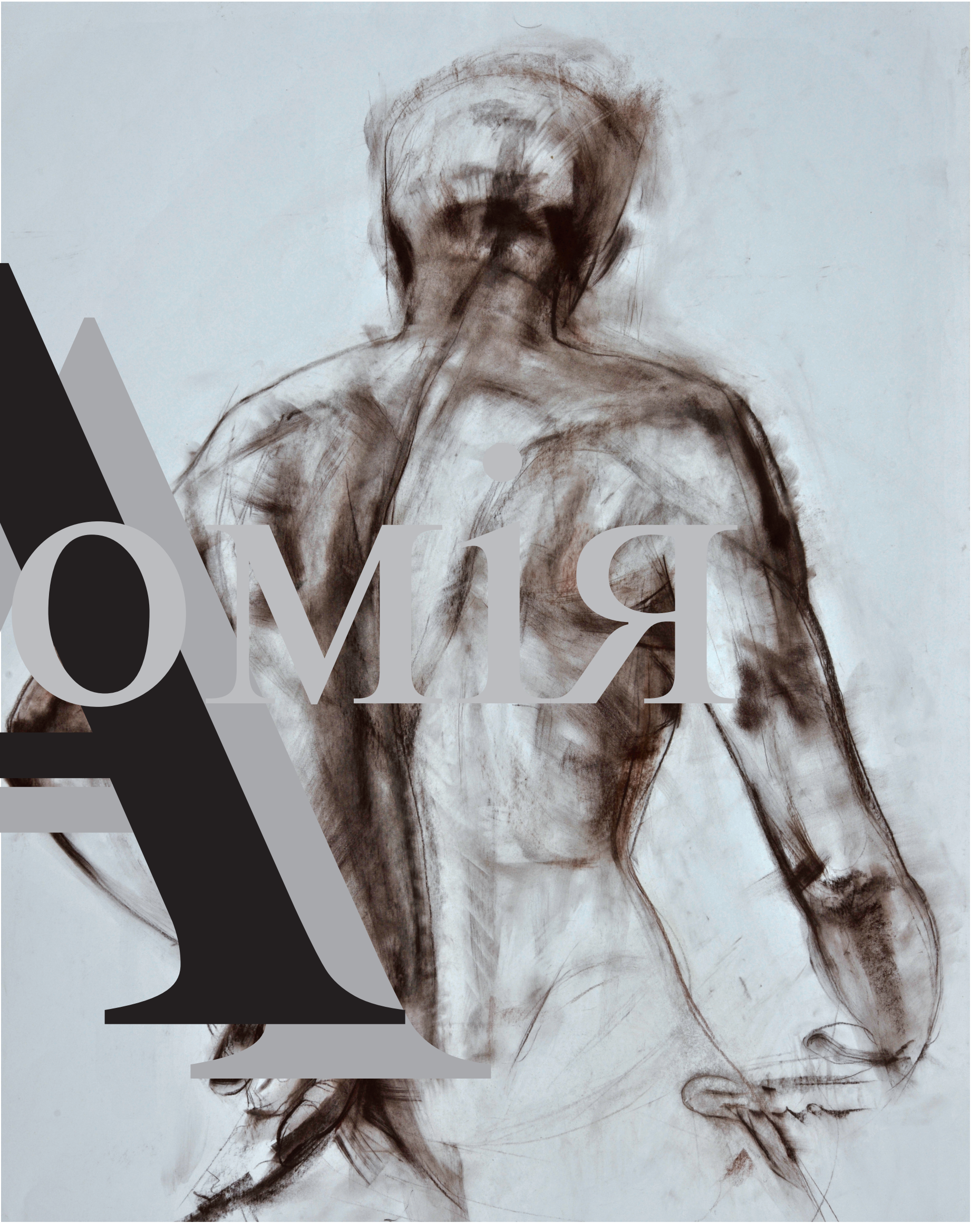

Анатомія

ЄВГЕН ГУЛА

Ми послідовники
колишніх майстрів,
які займались
вивченням пластики
людського тіла

We are the followers
of the former masters
who studied
plastic of human body

ЮМІЯ

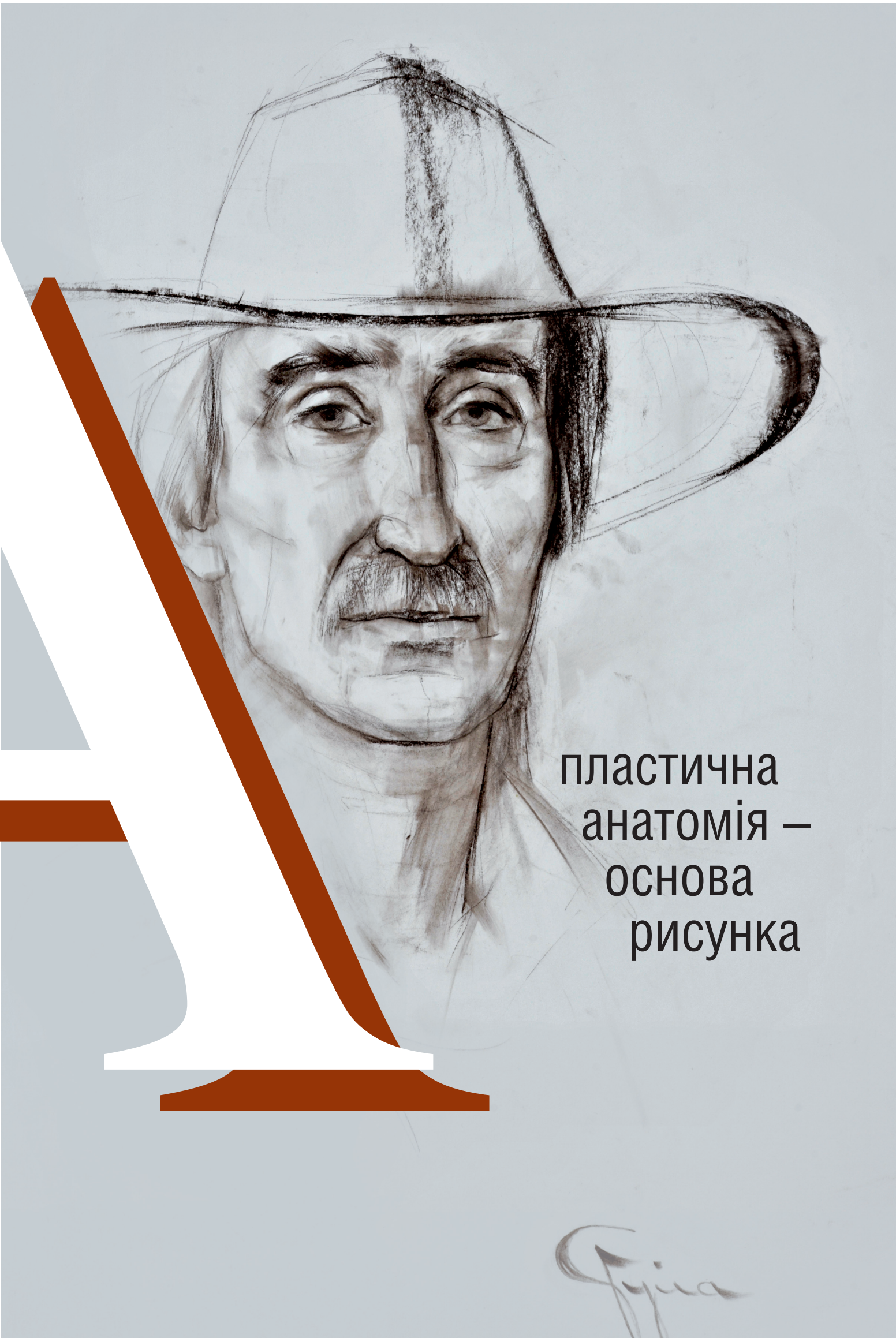

yevhen hula

plastic anatomy is the basis for drawing

Anatomy

пластична
анатомія –
основа
рисунка

Gula

Yevgen Gula

Праоснова сучасної пластики

Образотворче мистецтво перебуває в одному ряду з іншими видами людських знань – від стародавньої математики й астрономії до найсучасніших технологій. Проте специфічна функція мистецтва і мистецьких процесів полягає в побудові естетичних канонів, які, в свою чергу, «керують» емоціями. Жодна інша наука через брак емоційного поля не може так потужно впливати на людину. Тому образотворчість та її вивчення – дуже важливі ланки людської діяльності. Коли ми споглядаємо художній твір, відбувається диво – ми уявляємо і відчуваємо те, чого насправді немає і таким чином стаємо немовбито співавторами возглядуваного, а естетичні переживання втрачаються у почуттєві та інтелектуальні сфери.

Правильне розуміння мистецтва важливе ще й тому, що твір практично завжди втілений у конкретних формах, де загальне є часткою одиничного, індивідуального. Розмірковуючи про твір, людина намагається його зрозуміти. Так народжується в уяві образ, етимологія якого повертається до свідомості й підсвідомості. Зміст твору не завжди можна переказати чи розповісти про нього, але завжди лишається можливість розуміння побаченого. В такому випадку відбувається поєднання образу і змісту, зрозуміле лише підготовленій у професійному сенсі аудиторії.

Головне завдання репрезентованої праці – допомогти у сприйнятті мистецьких творів, так би мовити, із середини, від ідей, закладених відомими і невідомими авторами, а також у розумінні побудови малюнка, пластики тіла та правильного чи спеціально неправильного його зображення. Досі у вітчизняному і зарубіжному мистецтвознавстві не приділялося належної уваги прочитанню змальованих образів. Пропонована праця має на меті допомогти не лише професійному розумінню думки творця, але й прочитанню прихованих, часом завуальованих ідей. Варто зауважити, що історію вітчизняного мистецтва чи дотичних до мистецтва проблем автори розглядають в історичному і часовому просторах – від перших кіммерійських мистецьких творів, знайдених на території сучасної України, потужного грецького, скіфського мистецтва, через зразки середньовічних знахідок, міцний пласт народного мистецтва – аж до новітніх часів. Надзвичайно корисними є дослідження творів мистецтва межі XIX і XX сторіч, потужного розвитку мистецьких проблем минулого сторіччя. Крім того, в останній фазі мистецтвознавчого аналізу автори звертаються до сучасного вітчизняного мистецтва з його загадками і таїнами.

The Primary Basis of Modern Plastic Arts

Fine art ranks with other types of human knowledge from ancient mathematics and astronomy to advanced technologies. But special role of art and art processes is in creating of aesthetic canons that “control” emotions in turn. No other science may have so strong effect on a person because of emotional field deficiency. Thus image creation and contemplation of it are very important life domains. When we look on an artwork – it is like a miracle – we imagine and feel something invisible and thereby become kind of coauthors of this artwork while our esthetic feelings enter to sensual and intellectual spheres.

An importance of right comprehension of art also lies in the fact that an artwork is almost always embodied into specific form, where general is a part of single and individual. Taking an artwork into deliberation one tries to understand it. An image arises in his imagination and its etymology comes back to consciousness and unconscious. Subject matter of an artwork could be retold or narrated not always, but as a rule, it is possible to apprehend it. In such case image and content make a combination that may be conceived by professionally trained audience only.

The main task of the book is to support perception of artworks like from inside, from ideas expressed by reputable and unknown authors, to assist understanding of drawing structure, plastic anatomy, regularity or willful irregularity of drawing. Thus far national and foreign art criticism did not pay appropriate attention to perusal of drawn image. This book will help to understand artists' ideas professionally so as to read underlying, sometimes veiled concepts of their works. It should be noted that the authors consider history of national art or problems of art in historical and time spaces starting from the first Cimmerian art works found on the territory of modern Ukraine, powerful Greek and Scythian art, the samples of the mediaeval findings, as a vast array of folk art to the latest time. It is very helpful to study the artworks of XIX and XX centuries, powerful development of the art problems of the last century. Moreover, at the last part of art review the authors study national modern art including its secrets and mysteries.

Вище вже наголошувалося на тому, що ключем до прочитання, вивчення, порівняння мистецьких проблем і творів є насамперед розуміння побудови образу. До того ж існує ще один ключовий момент. Українське мистецтво знаходиться у ряду з мистецькими школами Європи і світу, а в історичному контексті сягає такої сивої давнини, коли багатьох, нині розвинутих у мистецькому сенсі, держав не було на географічних картах світу. Тож поняття «школа» у даному випадку має абсолютно конкретний зміст, оскільки дослідження мистецьких образів періоду до нашої ери доводить наявність глибоких знань творців у розумінні пропорцій і правильної передачі зображеного. Так з'являється дефініція художньої мови, що притаманна усім без винятку видам, підвидам, жанрам, напрямкам образотворчого мистецтва. Вузкопрофільні спеціалісти з тих чи ін-ших періодів світового мистецтва, зрозуміло, володіють знаннями своєї професії. Дещо розширили можливості зацікавленої людини у пошуку відповідей на поставлені часом питання щодо мистецьких проблем комп'ютерні комунікації. Однак досі не існує ключа – пропозиції щодо прочитання та розуміння загальносвітових мистецьких питань. Хоча правильніше було б сказати – не існувало, адже репрезентоване дослідження пропонує сприймати художню мову під кутом розуміння побудови і розуміння зображуваного саме через закони створення образу.

Найпершим і, можливо, найголовнішим правилом стає те, що пластичні мистецтва, де б вони не були продуковані й до якого часового періоду не належали б, у своїй основі є реалістичними, а зображення людини завжди складається з певних форм, об'єднаних законами побудови. Тому до появи абстрактного мистецтва, яке спровокувало абстрактне сприйняття і абстрактне мислення, більшість мистецьких творів мали реальну логіку та закони побудови. Насамперед така закономірність виходить з того, що кожен митець (від настінних розписів Кромлех і Менгірів і до межі XIX – XX сторіч) намагався зобразити людину максимально наближено до її реального образу. Те ж саме стосувалося зображення звірів та живої природи – флори та фауни. Тобто закони передачі, а відтак і сприйняття образів були сталими та розповсюджувалися на весь довколишній світ. Виключення – фігури й образи африканського народного мистецтва, де пропорції змінювалися навмисно.

Гіперреалізм як стиль і напрямок народився не в останній чверті XX сторіччя, як стверджують деякі дослідники, а набагато раніше. Про це свідчать людські зображення у творах Пітера Брейгеля, Веласкеса, натюрморти малих голандців і олівцеві студії петербургських академічних малюнків XVIII сторіччя, рисувальна школа Мурашка у Києві. Бажання максимально точно передати у художньому творі об'єкт змушувало митця вдаватися до загальносвітових правил – правил побудови твору і зображення людської постаті. А це, в свою чергу, давало ключ до сприйняття і прочитання усього мистецького продукту, напрацьованого митцями за період від перших наскельних малюнків до початку минулого сторіччя. На користь такої версії свідчить і той факт, що природні форми та пропорції людини чи тварини однакові на всіх континентах.

As previously mentioned understanding of image construction is a key for reading, studying and comparing art issues and artworks. Besides, there is one more key point. Ukrainian art ranks with European and World art schools and, moreover, within the context of history it is coming from such remote ages, when most of modern art-developed countries have not been marked yet on geographical maps. Consequently, definition "school" has completely particular meaning due to research of art images of the period before Christ which confirms that creators of that time had in-depth knowledge of proportions and correct drawing. Therefore concept of art language appears, that is typical for all without exception types, subtypes, genres and fine art trends. Narrow-purpose specialists from one or another period of world art history have professional knowledge. Computer technologies enlarged possibilities of concerned people to be answered the questions connected with art problems. However, there is no key or proposal how to read and to understand general art problems. To be more exact – there was no key, because this study recommends to consider art language in perspective of understanding construction of image through the laws of its creation.

The first and supposedly the most important rule is that the plastic art wherever and whenever produced are basically realistic and image of human always consists of forms built according to certain principles. Thus prior to an abstract art, that provoked abstract perception and abstract thinking, most of artworks had a real logic and laws of imagery. First of all such regularity may be explained by the fact that every artist (starting from the Cromlech and Menhir wall paintings before XIX–XX centuries) tried to draw a human as realistic image, the same as images of animals and wildlife – flora and fauna. Thus laws of image creation and image perception were constant and spread through the world. Figures and images of African folk art with intentional modification in proportions were the only exception.

Hyperrealism as a style and trend appeared not in the last quarter of XX-th century, as some researchers say, but far earlier. It is shown by images of people in the artworks of Pieter Brueghel, Diego Velasquez, the still-lives of Dutch masters, studios of St. Petersburg academic drawings in pencil of XVIII-th century, Murashko's school of drawing in Kyiv. Wishing to draw an object of an artwork as precisely as possible, artist had to comply with worldwide principles including laws of imagery. In turn, it was a key for perception and reading the whole art product made by artists during ages, from the first cave drawings to the beginning of the last century. This idea is proved by the fact that natural images and proportions of human or animal are the same in every continent.

Знання і професійне використання законів пластичної анатомії у побудові фігури і цілого образу твору уможливує світосприймання зображуваного і закладеного митцем коду, втіленого у будь-якому виді мистецтва, у будь-якому часі та просторі. А отже глядач зуміє правильно зрозуміти не лише зображене митцем, а й те, що він хотів зобразити, про що міркував і що його хвилювало в процесі творення, подібно до того, як розуміння предмета дозволяє досліднику нашого часу побачити події, що відтворювалися у мистецьких творах попередніх періодів розвитку людства. Отже, специфіка форми, її малюнок і матеріальність, пластичні знахідки і норми зображень дають можливість адекватно сприймати події на далекій історичній та часовій відстані.

Глядач, інспірований власною свідомістю, знову і знову переживає пропонувану у зображенні версію. Коли смаки співпадають і реальне, створене митцем, знаходить розуміння та підтримку глядача, у останнього з'являється почуття задоволення й немовби співавторства.

Межі можливостей мистецької продукції безпосередньо залежать від техніки і матеріалу, з якого виконано твір. Існує цілий ряд технік і матеріалів, при використанні яких передача образу є важким, а то й зовсім неможливим завданням. Наприклад, білий піщаник або один з різновидів каррарського мармуру легкі в обробці, інші ж мармури тверді та в'язкі, обробляти їх дуже важко, а досягти успіху при виконанні дрібних деталей інколи просто неможливо. Тобто, образ виліплений у глині – м'якому і зручному для роботи матеріалі – часто не може бути повтореним у твердому камені. З огляду на це митець заздалегідь розробляє образ, що його реально виконати у матеріалі. Бо якою б зручною не була глина у роботі над ескізом чи формою, довго такий твір зберігатися не може. І навпаки – як не важко переводити модель у камінь, воно того варте, адже твір може зберігатися тисячоліття.

У сучасному світі кількість невмілих, але хитрих та розкручених псевдомитців і псевдохудожників досить велика. Амадор, який завдяки залученню мас-медіа, впливу політичних кіл тощо досягає успіху, – водночас негативно впливає на загальний мистецький процес. Відмова у 80-х роках минулого століття від студіювання класичного малюнка і пластичної анатомії у деяких мистецьких академіях світу, наступна поява комп'ютера з його необмеженими можливостями у сенсі створення художніх творів призвели до драматичної ситуації в образотворчому мистецтві. Цілі покоління сучасних митців західної та східної Європи, художники інших країн банально не вмели малювати. Це призвело до біди – через зрозуміле бажання продавати свої роботи ненавчені «метри» мусили доводити спроможність такої мистецької політики. Відтак поодинокі твори, виконані у класичній манері або із залученням академічного малюнка, наражалися на критику і вважалися мистецтвом другого сорту. Мистецькі виставки та акції межі ХХ і ХХІ сторіч практично «позбулися» творів класичного виконання.

Малюнки з натури із зображенням історичних пам'яток, акварелі та пастелі, виконанні з залученням фотографії, зайняли свою нішу на рівні Андрієвського узвозу в Києві, Карлового мосту в Празі, набережних Ялти, Бердянська та сотень інших місць, де продавалися малюнки сувенірного характеру разом із

Knowledge and professional use of plastic anatomy laws in creation of figure and whole image of an artwork make possible to perceive the image and the code enclosed and embodied by an artist in every type of art, time and space. Thus the audience understands an image and authors idea, his dreams and feelings. Similarly perception of the subject allows the researcher of our times to see the events drawn in the artworks of the last periods of human development. Therefore form specificity, its drawing and corporeity, figurative findings and image standards make possible to perceive objectively some events in far historical and time distance.

Spectator inspired by his own consciousness experiences an idea of image again and again. If tastes of a viewer and an artist are coincide and reality created by an author is perceived and understood by spectator, the last one has a feeling of satisfaction and sort of co-authorship. Limits of possibilities of the art products directly depend on technique and material of the artwork.

There are many techniques and materials, when image reproduction is difficult and sometimes impossible task: for instance, white holystone or one of types of Carrara marble is easy-to-work. Other types of marble are hard and adhesive and it is very difficult to work with them; some times it is impossible to obtain success in creation of small details. That is the image embodied in clay as a soft and handy material cannot be often reproduced in hard stone. Therefore the artist in advance develops and proposes the image to be made in the material. Notwithstanding that clay is easy-to-work material for a draft or image such artwork cannot be stored for a long time. And otherwise, in spite of difficulties in transforming model into stone, it is worth doing because after all an artwork can live for thousands of years.

In modern world there are many unskillful, but cunning and promoted pseudo-artists. Due to power of mass media and political quarters, amateur obtains success and negatively influences on general art process. Refusing from studying thoroughly the classical drawing and plastic anatomy in some art academies of the world in the eightieth of last century and emergence of computer technologies with unlimited possibilities in creation of image have caused a drama in fine art. Generations of modern artists of Western, Eastern Europe and other countries did not know how to draw. It caused a trouble because of usual wish to sell their artworks, the unskillful artists had to prove ability of such art policy. Some artworks of classical style or academic drawings have been criticized as art of the second-rate quality. In XX and XXI centuries art exhibitions and promotional events had almost lost the classical artworks.

Drawings from nature, drawings of historical monuments, water-colour and pastel drawings, made with help of using photos, have taken their position at Andrievskyi Uzvoz in Kyiv, Karlovy Bridge in Prague, the quays in Yalta, Berdyansk and many other places to sell the souvenir drawings, ceramic commodity and other things of

керамічними багатотиражними пластами та іншими малохудожніми предметами. Мода на безрисункові твори охопила і найпотужніші мистецькі форуми. Ще до недавнього часу на Венеційській бієнале, форумах у Маямі, Базелі, Фіаку неможливо було побачити твору навіть не класичного, а просто правильного, в академічній манері виконання.

Та справжнє мистецтво тому й вічне, що його неможливо знищити. Період фальсифікаторів закінчується. У світовій художній моді чітко окреслився перелом і перехід від декоративно-абстрактного виконання до робіт з правильним, грамотним малюнком, чіткою, побудованою за класичними законами композицією, академічними портретами, реалістичними пейзажами. Наразі ігри з кольоровими плямами без правил і без фахового рисування – усього лише підміна. Виставки середини 1990-х, що проходили у різних кутках світу, практично не відрізнялися одна від одної. Подібність між собою митців різних країн не призвела до мистецького прориву, а навпаки, загнала світовий художній процес у глухий кут. Зникла національна складова, зникла і національна свідомість. Кіч підмінив мистецтво у великій кількості країн. Не зрадили національним традиціям країни мусульманської культури, країни Африканського континенту і незначна кількість художників у різних точках планети. Власним шляхом рухаються і розвиваються художники Китаю, Японії, Кореї. На відміну від європейських творців, вони продовжують пошуки у царині національних та класичних художніх традицій і нині досягли великих успіхів.

Зрештою європейське мистецтво потроху долає кризу, демонструючи приязнь до класичної культури і не заперечуючи національної складової, яка певною мірою властива кожній країні.

А що ж рисунок? Окрім того, що це, повторимося, ключ до розуміння творів мистецтва в усьому світі, це й головна складова будь-якого твору. Рисунок є навіть там, де, здавалося б, його геть вилучено. Питання полягає лише в тому, хто творець. Наразі рисунок став суддею. Хтось ним володіє, бо навчений у художній академії, а хтось не володіє, бо прийшов у мистецтво «з вулиці». Натомість історія усе розставляє по місцях: сьогодні на всіх найпотужніших мистецьких європейських виставках і форумах твори класичного рисування займають не поодинокі, як десять років тому, а почесне місце.

Отож вважаємо, що на часі написання і видання такої праці як «Пластична анатомія – основа рисунка». Твердження про те, що пластична анатомія – основа рисунка, а рисунок – домінуючий момент практично будь-якого професійного твору, доводити вже нема потреби. Ключовим в мистецтві нині стало слово «професійність».

Мета мистецького твору, як відомо, полягає в тому, щоб збудити уяву глядача. Глядач, у свою чергу, сприймаючи твір, трансформує художній образ і, звичайно, аналізує форму та її побудову. Найкраще виявляє форму класичний рисунок – він встановлює пропорції, співвідношення деталей, структуру об'єкта. Отже жоден напрямок образотворчого мистецтва не може обійтися без рисунка і саме завдяки йому графіка, живопис і скульптура – три провідні види художньої творчості – мають принципові відмінності у розбудові образної складової зображуваного.

low art quality. The largest art forums have presented the no-drawing artworks. Until recently Venetian biennale, Miami, Basel, Fiac forums did not present classical artworks or correct artworks in academic style.

But a real art is ageless, because of impossibility to destroy it. Faker's period ends. In the world art fashion is a clear change from decorative and abstractive style to the correct drawing, bold and classical arrangement, academic portraits and realistic landscapes. Indeed all games with colored spots without any laws and drawing are just a substitution. Because using such methods in the artworks under the classical genre laws, the artist achieves stronger effect. The exhibitions of the middle of 1990-s in different countries were not differed from each other. Common features of different artists have not caused the art breakthrough but the world art process has been backed into blind corner. There was neither national component, nor national consciousness. Kitch substituted art in many countries. Islamic states, African countries and some artists from other parts of the planet betray their national traditions. Artists in China, Japan and Korea are developing in their own way. Contrary to European artists, they worked in national and classical art traditions and achieved great success.

Little by little European art gets over a crisis and demonstrates sympathy to the classical culture and the national component, which is more or less inherent to any country.

And what about drawing? Remembering it is a key for understanding artworks of the world, drawing is also a main component of them. Drawing is everywhere, even over there it seems to be deleted. The thing is in creator. In such instance drawing is like a judge. Somebody is skilful in it thanks to academician art education, other – is not, because falls among artists by chance. But history clears the air: today all hi-powered European art exhibitions and forums present examples of classical drawing, which take their honored place there, not a single one, as ten years ago.

From the above reasoning the book "Plastic anatomy is the basis for drawing" seems to be on a shelf at the proper time. There is no need to prove, that plastic anatomy is the basis for drawing and drawing is a dominant moment of any professional artwork. "Professionalism" is a key word in the art now.

In fact, the purpose of any artwork is to spark imagination of an audience. Viewers in their turn, looking upon an artwork, transform the artistic image and analyze its form and structure. Classical drawing is the best in form representation, because it determines proportions, component interaction and structure of an object. Thuswise, there is no branch of fine art without drawing. By means of this, graphics, pictorial art and sculpture – as a basic kinds of creativity – have fundamental differences in constructing a vision of artistic image.

Загалом рисунок – один із найдавніших видів художньої творчості. В даній розвідці будуть наочно продемонстровані професійні художні твори, виконані у глині, камені, металі, з урахуванням законів малювання та побудови фігури. На відміну від усталеної думки, що в Європі поява рисунка співпадає із середньовіччям, автори доводять, що на теренах сучасної України, задовго до Трипільської культури існувало мистецтво, яке розвивалося на основі знань пластичної анатомії та рисування (про це зокрема свідчать знахідки вітчизняних археологів, що сягають восьми тисячоліть). Тому розповсюджену версію про епоху Відродження як період бурхливого розвитку мистецтва рисунка належить прискіпливо перевірити. Насправді, в епоху Відродження митці розглядають рисунок як основу художньої творчості, але ж принцип основ професійного малювання до цього часу налічує щонайменше 70 століть. Задовго до середньовіччя художники зрозуміли структуру людського тіла, будуючи його за законами пластики.

Наразі сучасні знання щодо первісних джерел анатомічних практик надзвичайно бідні. У далекому минулому вивчення форми і побудову людського тіла не визначали як окрему науку. Частково з цієї причини величезна кількість мистецьких артефактів, що дійшли до дня сьогоднішнього, репрезентують досить примітивну побудову людської фігури та образів звірів. Водночас, є приклади зображень з ідеально вибудованими пропорціями.

Одними з перших спроб фіксації пропорцій можна вважати зображення людей у країнах Давнього Сходу. Так, у Єгипті під час розкопок стародавніх гробниць були знайдені накреслені на каменях людські фігури, покриті сіткою. Такі ж сітки наносилися на стіни храмів, що будувалися. Можна зробити припущення, що ці археологічні знахідки демонструють один із стародавніх канонів зображення людського тіла, де мірна сітка є засобом дослідження пропорцій фігури. Інший канон, також розповсюджений у Єгипті, за одиницю виміру брав довжину середнього пальця руки. Це був справжній пропорційний модуль. Зрозуміло, що така міра була неточною, бо руки у людей різні. Проте це була перша наукова спроба узагальнення пропорції для її подальшої передачі. Критське, мікенське, ранньогрецьке і скіфське мистецтво демонстрували досить поверхові знання пропорцій людського тіла. Це стосується переважної більшості знахідок. Проте на сторінках видання також наведені фантастично довершені приклади зображення людини у кам'яних та глиняних фігурах.

Уже з V сторіччя до нашої ери, періоду розквіту античного мистецтва, людське тіло почали зображувати з погляду анатомії доволі точно. Одними з перших професійно вивчати будову тіла почали давньогрецькі митці. Інтерес до змалювання фігури статичної та фігури в русі можна пояснити загальним спортивним, сучасною мовою, настроєм нації. Пластика рухів атлетів як об'єкт мистецьких досліджень лягла в основу наукового підходу до вивчення пропорцій тіла. Грецькі скульптори Поліклет, Лісіпп та інші яскраво демонстрували захоплення красою атлетичної постаті.

In general, drawing is one of the oldest art forms. Thus, the study represents examples of professional artworks in clay, stone and metal, made on the base of laws of drawing and form constructing. Contrary to the popular opinion that drawing in Europe appeared in the Middle Ages, the authors prove that an art based on plastic anatomy and drawing was developed in the territory of modern Ukraine long before Trypillian culture (this is evidenced by local archeological finds dated back to eight thousand years ago). Thus widely spread theory about Renaissance as the period of tremendous upgrowth of drawing art considers critical examination. Indeed, masters of Renaissance took the drawing as a body of artistry, but nevertheless principle of professional drawing counts at least 70 centuries old. Long before the Middle Ages artists understood a structure of human body, creating it in their works due to the laws of plastic arts.

Present knowledge of the primary sources of plastic anatomy practice is overwhelmingly poor. Far back in the past learning the form and the structure of human body was not determined as a single study. In part for these reason many of known today artifacts represent quite simple structure of human body and forms of animals. At the same time some images are given in ideal created proportions.

One of the first attempts to fix proportions is the images of people in the ancient Orient. An excavating of the ancient Egyptian Tombs discovered images of people drafted on a stone and covered with a net. As a rule walls of ancient temples under construction were covered with the same nets. It can be assumed that these archeological finds demonstrate one of the canons used for proportional drawing of human body, where measuring net is an instrument of studding the figure. Other canon popular in Egypt was the length of a long finger as the unit of measure. It was real proportional module. It is clear that it was not precise measure because people have different hands but it was the first scientific attempt to generalize proportions for drawing. Cretan, Mycenaean, early Greek and Scythian art has demonstrated slight knowledge in proportions of human body. This is true for the most findings. Therewith this book represents fantastically perfect images of a human figures in stone and clay.

From the fifth century B.C., that was a time of antique art prosperity, images of people became more correctly in anatomical sense. The ancient Greek artists were among the first ones, who professionally studied the structure of human body. An interest to drawing of human figure in static and motion was caused by general sport spirit. Plasticity of athletes' motions started the scientific approach in studying proportion of a human body. Greek sculptors Polykleitos, Lysippos etc. clearly demonstrated their admiration of an athletic figure beauty.

Мине чимало часу і лише у XV столітті в Європі узаконять методу навчального малюнка. Тобто, тодішнє художнє ремесло керувалося певним законом – образ людини починали будувати з кістяка, наповнюючи його поетапно мускулатурою. Власне митці, зображуючи людину, робили так завжди, але мистецьким законом згаданий спосіб став в епоху Відродження. Звідси започатковано традицію розробляти етюди з натури для побудови запланованого образу, аби досконаліше промальовувати сховані під вбранням форми людського тіла.

Раціональні прийоми зображення фігури були згодом успадковані класицизмом та академічною школою. Крім того, середньовічні митці використовували етюд як простір для пошуку нових форм. Форма в рисунку завжди відігравала важливу роль. Бажання малювати людину копіюючи форму означає для митця вміння відібрати серед безлічі елементів саме ті, що передусім допомагають глядачеві сприйняти конструкцію і побачити її в самому творі.

Митцеві необхідно знати анатомію людського тіла. Історія образотворчих мистецтв наводить багато прикладів того, як видатні художники всіх епох та часів, завдяки глибоким знанням анатомії людини, правдиво її зображували. І навпаки – чимало прикладів зі світового мистецтвознавства засвідчують хиби у створенні фігури. Зважаючи на те, що практично кожен митець у своїй діяльності стикається з необхідністю зображувати людину, студіювання такої науки стає обов'язковим, інакше можна забути про професійність у змалюванні чи виліпленні людської постаті.

Здавалося б, у роботі над дослідженням мистецьких творів датованих восьмим тисячоліттям до нашої ери, не надто важливо мати ґрунтовні знання з анатомії, адже такої науки за тих часів практично не існувало. Однак таке припущення є хибним – знання про побудову форми дають невичерпні можливості у розумінні пропонованого образу. І досі практикуються різноманітні методи вивчення форми тіла, та головним незмінно залишається глядацьке сприйняття, яке, у свою чергу, має бути сукупністю оцінок і вражень. Пасивне сприйняття мистецького продукту ніколи не давало повноти розуміння задуму творця.

The method of educational drawing was legalized in Europe not earlier than in XV-th century. Artistic handicraft of that time used the certain law – a human figure has to be drawn starting from the skeleton and after the skeleton has to be filled with muscles. Drawing a human, artists always went this way, but the method became an art law just in epoch of Renaissance. It starts the tradition to create sketches from the nature in order to draw forms of human body hidden under the clothes more correctly.

The rational methods of drawing human body have been succeeded by classicism and academical studies. Moreover the medieval artists used a sketch as a medium for searching of new forms. The form indrawing always plays an important role. Copying a form artist looking for the elements, which would help a viewer to perceive the construction and to see it in the artwork.

An artist has to know anatomy. There are many examples in the history of fine arts when popular artists of all times due to their deep knowledge of human anatomy draw it faithfully. But there are also cases of defective drawing. Inasmuch every artist has a need to draw a human, studding of it become obligatory. Otherwise an artist should forget about professional drawing or molding of human body.

It seems like it is not so important to have a deep knowledge in anatomy, studying the topic of artworks dated of eight thousand years B.C., because there was not such kind of science then. However it is misconception – knowledge of anatomy gives unlimited possibilities for perception of represented image. There are many methods of studding of anatomy but main one is the viewer's perception as complex of estimations and impressions. Passive perception of an artwork never gives a full understanding of an artist's idea.

Нова для українського та світового культурознавства і мистецтвознавства робота, в якій вдалося об'єднати розрізнені джерела і факти, а також окремі дані про вітчизняну пластичну анатомію і, що головне, розкрити можливості правильного використання науки для вивчення та розуміння національної художньої скарбниці, була започаткована і проведена куратором проекту – професійним істориком, фахівцем з тридцятирічним стажем журналістської практики Олександром Павловичем Черненком, професором пластичної анатомії Київського національного університету технологій і дизайну Євгеном Петровичем Гулою і заслуженим діячем мистецтв України, доктором Олексієм Олексійовичем Роготченком. Мета цього багаторічного дослідження – оприлюднення української версії пластичної анатомії. Об'єкт дослідження – українська образотворчість у контексті вивчення матеріалу в мистецтвознавчих узагальненнях.

У дослідженні застосовано системно-порівняльний аналіз, історичний та контекстуальний методи.

Наукова новизна полягає в тому, що на теренах вітчизняної та світової науки вперше здійснено дослідження такого обсягу, яке об'єднало основи пластичної анатомії, мистецтвознавства, історії та культурології. Щодо практичного значення роботи, то її матеріали можуть бути використані школярами та студентами при вивченні історії мистецтва й основи рисунка, а також стане у пригоді викладачам рисунка, живопису, скульптури, історикам, мистецтвознавцям і культурологам. Та найголовніше – це залучення до елітарної науки широких верств населення і допомога у розумінні істин національного мистецтва в контексті світових культурних процесів.

*Олександр Черненко,
куратор проекту*

Therefore project manager, historian, thirty years experienced journalist Oleksander Chernenko, professor in plastic anatomy of Kyiv National University of Technologies & Design Yevhen Hula and Honoured worker of art of Ukraine, Dr. Oleksiy Rogotchenko realized a new project in the field of national and international cultural studies and art criticism in order to combine various sources, facts and information about national plastic anatomy and to develop capacities of correct use of science studding and understanding the national art heritage. This long-term study aims to share the Ukrainian version of plastic anatomy. The subject of the research is Ukrainian artwork in the context of material study in the art summaries.

This study applies whith systematic and comparative analysis, historical and contextual methods.

Scientific originality of the project incorporates the fundamentals of plastic anatomy, art criticism, history and cultural studies. Project materials are usefull for pupil and students studding fine arts and history of art, experienced teachers of drawing, painting and sculpture, historians, experts of art and cultural studies. The main purpose of the work is to popularize the elite science among population and to help in understanding truth of the national art in the context of world cultural processes.

*Oleksandr Chernenko,
project manager*

Визуализация —

Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України завжди прагне звертати увагу на студіювання маловивчених тем у галузі візуального мистецтва, які стосуються вітчизняної та світової культури. До їх числа відноситься і презентована праця – багаторічне копійке дослідження художника та мистецтвознавця, яких об'єднали спільні наукові зусилля. Це результат розробки однієї з планових тем нашого інституту.

Пластична анатомія і все, що пов'язано з цією наукою, у мене як художника завжди викликало підвищену зацікавленість, спонукало до поглибленого вивчення теми. Сьогодні є чимало праць з пластичної анатомії, але досі не існує ґрунтовної розвідки, виконаної в Україні.

Пропоноване дослідження наочно переконує в тому, що українське мистецтво знаходиться у ряду з мистецькими школами Європи і світу, а в історичному контексті сягає такої давнини, коли багатьох нині розвинутих у мистецькому сенсі держав ще не було на географічній карті.

Головне завдання цієї праці – допомогти у сприйнятті мистецьких творів немовби зсередини, у розумінні конструкційної побудови рисунка, пластики тіла та правильного чи навмисно неправильного його зображення. Книга допоможе не лише у професійному розумінні думки творця, а й у символічному прочитанні завуальованих пластичних ідей. Вітчизняне мистецтво та дотичні до нього проблеми автори розглядають в історичному і часовому просторах: від перших киммерійських мистецьких творів, віднайдених на території сучасної України, потужного грецького, скіфського мистецтва, через зразки середньовічних знахідок, міцний пласт народного мистецтва – до новітніх часів. Показово, що в останній фазі мистецтвознавчого аналізу автори звертаються до практики вітчизняного контемпорарного мистецтва. Такий підхід надзвичайно важливий, оскільки стає ключем до прочитання та порівняння художніх проблем і мистецьких творів різних часів. Оскільки у книзі наочно продемонстровані професійні художні твори, виконані у різні часи з урахуванням законів рисунка та побудови фігури, вона може стати добрим помічником у вивченні самої природи рисунка.

*Віктор СИДОРЕНКО,
академік, віце-президент
Національної академії мистецтв України,
директор Інституту проблем
сучасного мистецтва НАМ України*

The Modern Art Reseach Institute of the National Academy of Arts of Ukraine always aims to study poorly explored subjects of visual art in national and world culture. This book is a result of long-term research held by the artist and the art expert as the scheduled project developed by our institute.

As an artist I am always interested in plastic anatomy and everything connected with this study, trying to learn it in details. Today there are many works devoted to the topic of plastic anatomy, but no deep investigation yet, made in Ukraine.

This book demonstrates that Ukrainian art ranks with European and world art schools. Moreover, in terms of historical context, Ukrainian art coming from such remote ages, when most of modern art-developed countries have not been marked yet on geographical maps.

Main task of this book is to support perception of artworks as if from inside, to help in understanding of drawing, it's regularity or willful irregularity. The book is an appropriate guide in professional understanding of artist's idea and symbolic reading of unrevealed plastic ideas. It should be noted that the authors consider the history of the national art or an art issues in historical and time spaces, starting from the first Cimmerian art works found in the territory of modern Ukraine, powerful Greek and Scythian art, the samples of the mediaeval findings, from an ancient folk art to the latest time. It is meaningful, that the last part of the art review devoted to the practice of the national contemporary art. Such an approach is overwhelmingly important, because it becomes a key for understanding and comparing art problems and artworks of various periods of time. Inasmuch as the book represents professional artworks of various times, made due to the laws of drawing and constructing an image of human body, it can be applied to studying of fine arts and nature of drawing.

*Viktor SYDORENKO,
academician, vice-president
of the National Academy of Arts of Ukraine,
director of the Modern Art Research Institute
of the National Academy of Arts of Ukraine*

На мій погляд рисунок є основою всього візуального мистецтва. Він виконує різноманітні функції від допоміжних до самодостатніх. Як самостійний жанр рисунок має дуже широкий спектр мистецьких можливостей і великий вибір художніх матеріалів – олівець, перо і пензель, туш, вугіль, сангіна, пастель і багато інших. Моє кредо: мінімум засобів – максимум виразності.

*Андрій Чебикін,
академік,
президент Національної академії мистецтв України,
ректор Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури,
народний художник України*

I've got an idea that drawing is the basis for all of visual arts. It has different functions from additional to self-sufficient. As individual genre a drawing is defined by various art capacities and wide choice of art materials including pencil, pen and brush, ink, charcoal, sanguine, pastel etc. My belief is minimum of tools and maximum of expression.

*Andriy Chebykin,
academician, president of the National Academy
of Arts of Ukraine, rector of the National Academy
of Fine Arts and Architecture, National artist of Ukraine*

A handwritten signature of Andriy Chebykin in white ink, located at the bottom center of the page. The signature is stylized and cursive.

Як художник-пластик я ставлюся до рисунка дуже прискіпливо. Часом рисунок майбутнього твору постає в моїй уяві й лише згодом втілюється у твір. Власне, таке відбувається з багатьма митцями. Адже без рисунка немає основи творчості. Я розумію та поважаю всі прояви мистецького таланту і радо сприймаю найсміливіші, але в душі залишаюся академістом. Це моя правда. І тому правильний, добротно виконаний рисунок викликає у мене приємні емоції. Я відчуваю, як цей рисунок втілюється в скульптурному, живописному чи графічному образі.

*Володимир Чепелик,
академік Національної академії мистецтв України,
голова Національної спілки художників України,
народний художник України*

As the plastic artist I feel very contentiously about the drawing. Sometimes I imagine the drawing of the future artwork and then I create the artwork. And many other artists feel the same. No drawing, no creative work. I perceive and appreciate all emergences of art gift and I am glad to perceive the most challenging ones but I am a Scholastic in spirit. This is my truth. Thus correct and well-designed drawing causes my merry emotions. I feel this drawing is turned into the sculptural, art or graphic image.

*Academician Volodymyr Chepelyk
Chief of the National Union of Artists of Ukraine,
People's artist of Ukraine*

Gula

Феномен першоджерел

Відчуття світового часу скоригувало моє бачення для висвітлення теми пластичної анатомії. Спадкоємцем унікальних культур, що виникли в результаті діяльності поселенців різних етнічних груп на території нашої держави протягом багатьох століть, став український народ. Про особливості побуту та культурного розвитку його пращурів, а також інших народів і племен, які жили на наших теренах, ми зазвичай дізнаємося з археологічних досліджень. Якщо здійснити мандрівку місцями археологічних знахідок сучасної України, можна побачити з якою наполегливістю і вмінням створювалися художні образи людей в різні історичні періоди, знайти відповідність типажам наших сучасників. Усе це свідчить про одвічне бажання творця зображувати людину, а основою вивчення пластичної форми людського тіла, як і будь-якої форми взагалі, був і залишається рисунок. Ми послідовники колишніх майстрів, які займалися вивченням пластики людського тіла. Тому матеріали видання поєднують покоління митців минулого і сьогодення.

Ще за давніх часів прагнення людства до вивчення анатомії знайшло своє відображення у відповідних міфах. Нині існує достатня кількість зарубіжних книг: медичних атласів, підручників з медицини, посібників з пластичної анатомії для художників, де викладено відомості про опорно-рухову систему людини та особливості її будови (остеологія та міологія). В свою чергу пропоноване видання висвітлює шлях пластичної анатомії в контексті історичного розвитку образотворчого мистецтва та відновлює культуротворчий зв'язок сучасних майстрів із своїми попередниками. Враховуючи специфіку дослідження, а також великий обсяг науково-ілюстративного матеріалу, автор скорочує перелік і опис анатомічних та медичних термінів.

Зважаючи на те, що пластична анатомія – це наука про живу і здорову істоту та володіючи знаннями у цій галузі, ми розуміємо, якої мистецької вершини і досконалості досягнуто у створенні художніх образів людини в наших українських академіях – Київській, Харківській, Львівській, Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Луганській державній академії культури і мистецтв, а також сучасними видатними українськими митцями, роботи яких подано на сторінках цього видання.

*Євген Гула,
професор кафедри рисунку та живопису
Київського національного університету
технології та дизайну*

The Primery Source Phenomenon

Inner sense of the world time changed my vision into covering the idea of plastic anatomy. Archeological finds help to know the specific nature of life and cultural development of the antecessors of Ukrainian nation, other nations and tribes that lived and disappeared on the Ukrainian lands. The Ukrainian nation became the successor of unique cultures developed as a result of their activity. We are the followers of the former masters who studied plastic anatomy. The basis of studying of the plastic form of anatomy (as well as any other form) is drawing. Considering the age-long artists' willing to draw a human, we can see images of people, created diligently and skillfully that complied with the typical coevals. If you tour through the places of archeological finds of modern Ukraine, you'll have an idea of traditions and culture of our nation. This book combines works of art generations from the past and the present.

Human wish to study anatomy has been presented in the myths. There are enough foreign books including medical atlases, medicine textbooks and plastic anatomy textbooks for the artists that represent information about supporting-motor system and features of its structure (osteology and myology). This book covers the way of historical development of fine arts and reproduces cultural connection of contemporaries with their antecessors. Considering a lot of scientific and illustrative materials, the author reduces the list and description of anatomic and medical definitions.

It should be remembered that plastic anatomy is the science devoted to alive and healthy person. Having knowledge, we could recognize high level of art skills and perfection in creation images of people in our Ukrainian academies including Kyiv, Kharkiv, Lviv academies, Applied & Decorative Arts Institute named after M. Boychuk, Lugansk State Academy of Culture & Arts the same as modern Ukrainian artists published in this book.

*Yevhen Hula,
Professor of the department
of drawing and fine arts of Kyiv National University
of Technologies and Design*